

บทที่ 2

การจัดการศึกษาในประเทศไทย

บทที่ 2

การจัดการศึกษาในประเทศไทย

2.1 ประวัติการจัดการศึกษาในประเทศไทย

ในปี พ.ศ. 2482 เป็นปีแรกที่มีการจัดการศึกษาระดับชั้นในประเทศไทย โดยสุภาพสตรีชาวอเมริกันชื่อ มิลเชล เยนวีป คอลฟิลด์ (Miss Genevieve Caulfield) ได้เริ่มสอนเด็กตามอุดหน้าไทยที่บ้านพัก ณ หมู่บ้านเช่น ศาลาแดง มีพระธิดาของสมเด็จพระยาดำรงราชานุภาพ พระองค์หนึ่ง ชื่อจังษุเลี้ย พระพะพระกรรณติง เป็นลูกศิษย์คนแรก

ในปี พ.ศ. 2492 ได้ขยายไปสอนที่โรงเรียนสอนคนหูหนวก กรุงเทพฯ เพราะมีนักเรียนเพิ่มมากขึ้น

ต่อมาได้มีการจัดตั้งมูลนิธิชื่อ "มูลนิธิช่วยเหลือการศึกษาแก่คนตาบอดในประเทศไทย" มีวัตถุประสงค์ให้การศึกษาแก่คนตาบอด โดยไม่จำกัดเพศ ชาติ และศาสนา มีหลักสูตรสอนภาษาอักษรไทย จำนวน 420 แผ่นราชวิถี สำหรับเด็กไทย กรุงเทพมหานคร.

ในปี พ.ศ. 2494 สมเด็จพระนางเจ้าพรมราชินีนาถ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ รับมูลนิธินี้ไว้ในพระบรมราชินูปถัมภ์ ต่อมาเปลี่ยนชื่อเป็น "มูลนิธิช่วยคนตาบอดแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชินูปถัมภ์" นับเป็นมูลนิธิแห่งแรกในประเทศไทย ที่ทรงรับเป็นองค์อุปถัมภ์

ในปีเดียวกันนี้เอง กระทรวงศึกษาธิการได้จัดหน่วยทดลองสอนคนหูหนวกขึ้นที่โรงเรียนวัดโสมนัส

ในปี พ.ศ. 2495 ได้มีการจัดตั้งกองการศึกษาระดับชั้น สังกัดกรมสามัญศึกษา

ในปี พ.ศ. 2496 มูลนิธิเศรษฐีสังฆารามกับมูลนิธิอนุเคราะห์คนหูหนวกในพระบรมราชินูปถัมภ์ กระทรวงศึกษาธิการ ได้จัดตั้งโรงเรียนสอนคนหูหนวกที่บริเวณบ้านคุณหญิงใต้ นราเณรับัญชาภิจ มีชื่อว่า โรงเรียนสอนคนหูหนวกดุสิต ปัจจุบันเปลี่ยนเป็นโรงเรียนเศรษฐีสังฆาราม

การดำเนินงานการศึกษาพิเศษในประเทศไทย ในระยะเริ่มแรก เป็นการศึกษาของเกณฑ์บังคับสำหรับบุคคลทั่วไป ซึ่งได้แก่เด็กที่ได้รับการยกเว้นจากพระราชบัญญัติประเพณีการศึกษา งานกองการศึกษาพิเศษแบ่งออกเป็น 3 อย่าง ดัง

(1) การศึกษาอนุบาล ได้แก่การศึกษาของเด็กที่บังคับตามพระราชบัญญัติประเพณีการศึกษา จัดให้แก่เด็กก่อนวัยเรียน

(2) โรงเรียนฝึกฝนอาชีวะด้านเยาวชน มีหน้าที่จัดการศึกษาภายนอกหลังเกณฑ์บังคับสำหรับคนทั่วไป ต่อมากายหลังพัฒนามาเป็นชั้นประเพณีปลาย

(3) การศึกษาสังเคราะห์ ได้แก่ การจัดการศึกษาให้แก่บุคคลที่มีความบกพร่องหรือพิการทางร่างกาย เช่นน้ำนมยา หรืออ้อย ในสิ่งทุรกันดาร ผู้ป่วยรองยาจุน ไม่อาจส่งเสริมให้เด็กได้เข้าเรียนในโรงเรียนปกติได้ คนพิการที่มีอ้อยในกระเพาะท้อง ไอล์ฟูชาที่ทุรกันดาร และไม่โรงเรียนในเขตใกล้เคียง

ในปี พ.ศ. 2500 กรมสามัญศึกษาได้ทดลองจัดชั้นพิเศษสำหรับเด็กเรียนเข้าในโรงเรียนต่าง ๆ สังกัดกรมสามัญศึกษาในกรุงเทพฯ ต่อมาก็ได้ร่วมมือกับมูลนิธิอนุเคราะห์คณพิการในพระบรมราชูปถัมภ์ของสมเด็จพระราชน嬛ี ทดลองสอนเด็กพิการ แขน ขา ลำตัว และเด็กที่เจ็บป่วยเรื้อรังตามเตียงผู้ป่วยในโรงพยาบาลศิริราช ซึ่งปรากฏว่า ได้ผลดี จึงได้ตั้งโรงเรียนพิเศษสอนเด็กพิการ แขน ขา และลำตัวขึ้น และได้รับพระราชทานนามว่า "โรงเรียนครีสต์ลักษณ์" นอกจากนี้กรมสามัญศึกษาได้ร่วมมือกับกรมการแพทย์และมหาวิทยาลัยมหิดลจัดสอนเด็กที่เจ็บป่วยเรื้อรังที่ต้องมารักษาพยาบาลในโรงพยาบาลเด็กและโรงพยาบาลศิริราช เพื่อช่วยให้เด็กเจ็บป่วยเหล่านี้ได้รับการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

ส่วนการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่บังคับ	กรมการฝึกหัดครู ได้มอบหมายให้โรงเรียน
อนุบาลและอุทิศและวิทยาลัยครุสภัณฑ์สิตดามาเนินการสอนเด็กที่บังคับอยู่ในบ้าน โดยเน้นระบบการสอนพูด และเมื่อเด็กพัฒนาขึ้นบ้านแล้วก็ให้ไปเรียนร่วมกับเด็กปกติในชั้นพิเศษและชั้นเรียนชั้นต่ำในโรงเรียนของกรมสามัญศึกษา	

ในปี พ.ศ. 2516 ได้มีการเริ่มโครงการเรียนร่วมสำหรับเด็กหูตึงที่โรงเรียนพญาไท ในปี พ.ศ. 2504 โดยกรรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข ได้จัดการศึกษาพิเศษสำหรับเด็กที่มีระดับเชาว์ปัญญาต่ำ โดยจัดตั้งโรงเรียนราชานุกูลนี้ เมื่อวันที่ 8 พฤศจิกายน พ.ศ. 2518 ได้ก่อตั้งโรงเรียนปัญญาภูมิการ ของมูลนิธิช่วยคนปัญญาอ่อน ในพระบรมราชินูปถัมภ์

การจัดการศึกษาพิเศษสำหรับเด็กตามอุด

การจัดการศึกษาพิเศษสำหรับเด็กตามอุด ได้เริ่มมีขึ้นในปี พ.ศ. 2482 ต่อมาได้จัดตั้งโรงเรียนสอนคนตาบอดที่ 420 ถนนราชวิถี อำเภอพญาไท กรุงเทพมหานคร.

ในปี พ.ศ. 2494 สมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ รับมูลนิธิช่วยและให้การศึกษาแก่คนตาบอด ในประเทศไทย ไว้ในพระบรมราชินูปถัมภ์ ต่อมาได้เปลี่ยนชื่อเป็น มูลนิธิช่วยคนตาบอดแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชินูปถัมภ์

ในปี พ.ศ. 2502 ได้มีการจัดตั้งมูลนิธิช่วยคนตาบอดภาคเหนือขึ้น มีวัตถุประสงค์และ การดำเนินงานเช่นเดียวกับมูลนิธิฯ ที่กรุงเทพฯ และได้จดทะเบียนเป็นโรงเรียนราชภัฏสังกัด กระทรวงศึกษาธิการ กองการศึกษาพิเศษ ได้จัดสังค្ឋไปช่วยสอน

นอกจากนี้ได้มีการจัดทำโครงการเรียนร่วมระหว่างเด็กพิการกับเด็กปกติ ดำเนินโครงการโดยกองการศึกษาพิเศษ และจัดโครงการเรียนร่วมระหว่างเด็กตาบอดกับเด็กตาดี ซึ่งปัจจุบันมีอยู่ 4 โรงเรียน คือโรงเรียนปากเกร็ด โรงเรียนวัดสังเวช โรงเรียนวัดชื่อโน不成 และโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย

ในปี พ.ศ. 2506 มูลนิธิช่วยคนตาบอดแห่งประเทศไทยฯ ได้จัดตั้งศูนย์ฝึกอาชีพคนตาบอดชาย ที่อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี เพื่อฝึกอบรมวิชาชีพให้แก่คนตาบอด ได้มีความรู้ ความชำนาญ สามารถประกอบอาชีพเลี้ยงตัวเองได้

ในปี พ.ศ. 2523 มูลนิธิคนตาบอดภาคเหนือ ได้โอนโรงเรียนให้รัฐบาลดำเนินการ โดยอยู่ในสังกัดกองการศึกษาพิเศษ กรมสามัญศึกษา

ในปี พ.ศ. 2524 ได้เปิดศูนย์ฝึกอาชีพคนตาบอดหญิงที่จังหวัดนครปฐม

การจัดการศึกษาสำหรับเด็กพูดยาก

ในปี 2494 กรมสามัญศึกษาได้ทดลองจัดหน่วยสอนคนพูดยากเป็นครั้งแรก ซึ่งได้รับความร่วมมือจากการตรวจศึกษาธิการ มูลนิธิอนุเคราะห์คนพูดยากและมูลนิธิเศรษฐีเยี่ยร โดยอาศัยห้องเรียนของโรงเรียนเทศบาล 17 (วัดโสมนัสวิหาร) จังหวัดพระนคร มี ม.ร.ว. เสริมศรี เกษมศรี ซึ่งเป็นคนไทยคนแรกที่สำเร็จการศึกษาขั้นปฐมฐาน ทำการสอน การสอนคนพูดยาก จากวิทยาลัยกอเลอเดก สหรัฐอเมริกา ทำการสอน

ในปี พ.ศ. 2496 ได้ขยายหน่วยทดลองสอนคนพูดยากจากโรงเรียนเทศบาล 17 ไปยัง บริเวณ บ้านคุณหญิงตีระเน借สาวก และ เปิดเป็นโรงเรียนสอนคนพูดยากแห่งแรก ในประเทศไทย (ปัจจุบันเปลี่ยนชื่อเป็น "โรงเรียนเศรษฐีเยี่ยร")

ในปี พ.ศ. 2501 กระทรวงศึกษาธิการ ได้จัดตั้งโรงเรียนสอนคนพูดยาก ชื่อโรงเรียนสอนคนพูดยากทุ่งมหาเมฆ หรือโรงเรียน โสตศึกษา ทุ่งมหาเมฆ ในปัจจุบัน และเปิดทำการสอนในปี พ.ศ. 2504

ในปี พ.ศ. 2512 จัดตั้งโรงเรียนสอนคนพูดยาก ขอนแก่น หรือ โรงเรียนโสตศึกษา จังหวัดขอนแก่น ในปัจจุบัน

ในปี พ.ศ. 2513 จัดตั้งโรงเรียนสอนคนพูดยากตาก หรือ โรงเรียนโสตศึกษา จังหวัดตาก ในปัจจุบัน

ในปี พ.ศ. 2517 จัดตั้งโรงเรียนสอนคนพูดยากสงขลา หรือ โรงเรียนโสตศึกษา จังหวัดสงขลา ในปัจจุบัน

ในปี พ.ศ. 2521 กระทรวงศึกษาธิการอนุมัติให้จัดตั้งโรงเรียนเฉพาะเด็กพูดยากที่โรงเรียนโสตศึกษา จังหวัดชลบุรี

ในปี พ.ศ. 2523 ได้จัดตั้งโรงเรียนโสตศึกษาวัดจำปา ที่กรุงเทพฯ

การจัดการศึกษาสำหรับเด็กร่างกายพิการทางген ชา และลำตัว

ในปี พ.ศ. 2501 กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ได้เริ่มโครงการสอนเด็กที่เจ็บป่วยตัวชี้โรคใบลิโอล โดยเริ่มโครงการสอนเด็กตามเตียงผู้ป่วย ที่โรงพยาบาลศิริราช

เมื่อเด็กพิการมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น มูลนิธิอนุเคราะห์พิการจึงจัดตั้งสถานพักฟื้นและให้การศึกษา ที่นี่ให้ชื่อว่า "ศูนย์บริการเด็กพิการและโรงเรียนสอนเด็กพิการ" อำเภอปากเกร็ด แห่งนี้ในปี พ.ศ. 2508 สมเด็จพระศรีนครินทร์ทรงพระราชนิพัตรพระราชทานชื่อโรงเรียนว่า "โรงเรียนศรีสังวาลย์"

ปัจจุบัน โรงเรียนได้ให้การศึกษาแก่คณพิการทั้งชายและหญิงที่มีอายุระหว่าง 3.5 ปี - 22 ปี ที่มีความพิการแขน ขา และลำตัว ที่ไม่สามารถเรียนร่วมกับเด็กปกติได้ โรงเรียนรับทั้งเด็กประจำและไปกลับ ดำเนินการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการ ตั้งแต่ชั้นอนุบาล-มัธยมศึกษาปีที่ 3

การจัดการศึกษาสำหรับเด็กเจ็บไข้วยเรื้อรังในโรงพยาบาล

กองการศึกษาพิเศษ ได้ร่วมมือกับโรงพยาบาลหลายแห่ง เพื่อเปิดชั้นเรียนให้กับเด็กที่เจ็บป่วยเรื้อรังซึ่งจำเป็นต้องเข้ารับการศึกษาอยู่ในโรงพยาบาลต่าง ๆ เป็นเวลานาน ทำให้เด็กที่มีอายุอยู่ในเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับต้องขาดเรียน และเมื่อกลับมาเข้าเรียนต่อภายนหลัง เมื่อหายป่วยแล้วบางคนต้องเรียนช้า หรือเรียนไม่ทันเพื่อนทำให้เสียเวลาและลืมเปลืองตา จินตiszใช่เหตุ กองการศึกษาพิเศษได้ส่งครุอุปกรณ์ประจำอยู่ที่โรงพยาบาลเพื่อทำการสอนช่วง เสริม ให้แก่เด็กเจ็บป่วยในโรงพยาบาล ปัจจุบันโรงพยาบาลที่จัดการศึกษาให้แก่เด็กเจ็บป่วย มีดังนี้ คือ

- โรงพยาบาลศิริราช
- โรงพยาบาลสิริสิน
- โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์

ทั้งนี้จะทำการสอนตามพัฒนาการเด็กที่อยู่ในระหว่างรับการรักษาที่โรงพยาบาล

การจัดการศึกษาสำหรับเด็กป่วยยากอ่อน

ในปี พ.ศ. 2500 องค์กรอนามัยโลกได้ทำการสำรวจสถิติของบุคคลป่วยยากอ่อน ได้พบว่า สูมตัวอย่าง ปรากฏว่ามีบุคคลป่วยยากอ่อนในประเทศไทยประมาณ 1 % ของจำนวนผลเมืองทั่วประเทศ

ในปี พ.ศ. 2503 การการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุขได้จัดตั้งโรงพยาบาลปัญญาอ่อน ทัน นักยาแพทย์รัสช ทัศนาญชลี เป็นผู้อำนวยการคณบดี ปัจจุบันเดือโรงพยาบาลราชวิถี ปัญญาอ่อน

ในปี พ.ศ. 2507 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้ามารดาฯ ได้เสด็จพระราชดำเนินมาเปิด โรงพยาบาลราชวิถี ชั้งอ้อยในบริเวณโรงพยาบาลราชวิถี ทำการสอนเด็กปัญญาอ่อน ระดับพ่อเรียนได้และระดับพ่อผู้ได้

ในปี พ.ศ. 2519 บุตรนิชชารักษ์คณปัญญาอ่อน ในพระบรมราชินูปถัมภ์ ได้เปิดโรงพยาบาลเรียนว่า โรงพยาบาลปัญญา ได้รับพระราชทานนามโรงพยาบาลเรียนว่า โรงพยาบาลปัญญา นี้กิจ

ในปี พ.ศ. 2521 โรงพยาบาลปัญญา จัดการได้ขยายงานด้านการเตรียมงานฝึกอาชีพ ให้แก่ คนปัญญาอ่อน โดยจัดตั้งโรงพยาบาลในอาร์กซ์ (Shelter workshop) ทัน รับเด็กปัญญาอ่อน อายุระหว่าง 14-21 ปี เข้าฝึกงานและทำงานทำให้

ในปี พ.ศ. 2523 จังหวัดพะเยาเชียงใหม่ ได้โอนโรงพยาบาลวิลัยนุกูล เชียงใหม่ ที่ทำการสอนเด็กปัญญาอ่อน ให้การสนับสนุนศึกษา

การจัดการศึกษาสำหรับเด็กพูดไม่ชัด

ในปี พ.ศ. 2512 โรงพยาบาลปัญญา จัดการสอนเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน (พูดไม่ชัด) โดยเน้นการสอนพูด และการอ่านรีเมปีกาก

ในปี พ.ศ. 2516 กองการศึกษานิเทศ กรมสารนิเทศ ได้จัดทำโครงการเปิด班นิเทศ สำหรับเด็กพูดไม่ชัด ให้กับเด็กนักเรียนนิเทศ สำหรับเด็กพูดไม่ชัดในโรงพยาบาลปักติ หรือส่งเด็กพูดไม่ชัด เรียนร่วมกับเด็กปักติในชั้นเรียนปกติ โรงพยาบาลปักติ คือโรงพยาบาลปัญญาไทย ปัจจุบันมีหลายโรงพยาบาล ได้แก่ โรงพยาบาลปัญญาสามเสน โรงพยาบาลปัญญาลพินิจ วงศ์ โรงพยาบาลปัญญาลวัฒนา หนอง และ โรงพยาบาลปัญญาลประชาสรรค์

ในปี พ.ศ. 2521 และ 2523 กองการศึกษานิเทศ จัดตั้งโรงพยาบาลสำหรับเด็กพูดไม่ชัด ชั้น อีก 2 แห่ง คือโรงพยาบาลสตศึกษาจังหวัดพะเยา และโรงพยาบาลสตศึกษาวัดจำปา เชียงใหม่ สร้างเพิ่มเติม

มูลนิธิคณฑูทกวากเชียงใหม่ ได้โอนเงินเรียนสอนเด็กพูดติง คือ โรงเรียนโสตศึกษาอนุสารสุนทร ให้กองการศึกษาพิเศษ

2.2 วัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาพิเศษในประเทศไทย

กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาพิเศษสำหรับเด็กพิเศษในประเทศไทย ดังนี้

- เพื่อให้เด็กได้รับการศึกษาตามลักษณะชั้นว่าด้วยลักษณะที่จะได้รับการศึกษาตามควรแก้อัตราพัฒนา
- เพื่อให้มีความรู้ ความสามารถที่จะประกอบอาชีพได้ เพื่อมีให้เป็นภาระแก่สังคม
- เพื่อให้สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และดำรงชีวิตอยู่ในสังคมปกติอย่างมีความสุข
- มีความรับผิดชอบในสุนنهพล เมืองดีของประเทศไทย

2.3 นโยบายการจัดการศึกษาพิเศษในประเทศไทย

นโยบายของรัฐบาลในการจัดการศึกษาพิเศษ ให้แก่บุคคลที่มีความบกพร่องจากร่างกายและปัญญา หรือบุคคลที่ "พิการ" มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ :

- (1) แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2520 ได้กำหนดเป็นนโยบายว่า "รัฐพึงจัดและสนับสนุนผู้ยากไร้ ผู้มีความผิดปกติทางจิตใจหรือสังคมและผู้ด้อยโอกาสทางการศึกษา"
- ด้านมาตรการ ได้ระบุไว้ว่า "รัฐพึงจัดทุน ปัจจัย หรือวิธีการอื่นช่วยเหลือผู้ยากไร้ ผู้มีความผิดปกติทางร่างกาย จิตใจ หรือสังคมและผู้ด้อยโอกาสทางการศึกษาให้ได้รับการศึกษาตามควรแก่ความสามารถและสติปัญญา"

(2) แผนผังนากการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (2525-2529)

หลังจากที่สหประชาชาติได้ประกาศ ปี 2524 เป็นปีคุณภาพสากล รัฐบาลได้ให้ความสนใจมีมาตรการมากขึ้น ในแผนผังนากการศึกษา ฉบับที่ 5 ได้กำหนดนโยบายการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ ไว้อย่างชัดเจน ได้กำหนดแนวโน้มโดยยังคงการจัดการศึกษาไว้แก่ประชากรที่มีความบกพร่องทางร่างกาย และ มีญาติไว้ โดยจะเร่งขยายและพัฒนาฐานแบบการจัดการศึกษาเพื่อเด็ก บางประเภทที่มีความพิการทางร่างกาย หรือทางสมอง เพื่อให้เด็กเหล่านี้ได้มี โอกาสสร้างเสริมการทำงานการศึกษา เช่นเดียวกับเด็กปกติทั่วไป ทั้งนี้ รัฐบาลมีเป้าหมายให้ทั้งรัฐและเอกชน จัดการศึกษาเพื่อในระดับก่อนประถมศึกษา (อนุบาล) ประถมศึกษาและมัธยมศึกษา

(3) แผนผังนากการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2530-2534)

รัฐบาลได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาเพื่อ ไว้ว่า "รัฐจะจัดการศึกษาภาคบังคับ (ประถมศึกษาปีที่ 1 - ประถมศึกษาปีที่ 6) ให้ทั่วถึงทุกห้องที่ และครอบคลุมเด็กที่ด้อยโอกาส ให้เข้ารับการศึกษาระดับนี้ ได้แก่ เด็กที่มีปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ ภาษาและวัฒธรรม ไอลการคุณภาพรวมทั้งเด็กพิการ และเด็กที่อยู่ในสภาพที่ควรให้การสงเคราะห์ นอกจากนี้ จะมุ่งพัฒนาฐานแบบกับวิธีการเรียนการสอน ที่เหมาะสมสำหรับผู้ด้อยความสามารถทางร่างกาย สมองและจิตใจ เพื่อเพิ่มความเสมอภาคในโอกาสทางการศึกษา และความเสมอภาคทางคุณภาพการศึกษาตามแนวโน้มโดยที่กำหนดไว้

2.4 รูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อในประเทศไทย

การจัดการศึกษาเพื่อในประเทศไทย อาจทำได้ 2 รูปแบบ คือ

- (1) การเรียนร่วม
- (2) การจัดตั้งโรงเรียนพิเศษ

(1) การเรียนร่วม

เป็นการเรียนร่วมระหว่างเด็กพิการกับเด็กปกติ อาจทำได้ 2 ลักษณะ คือ

ก. เรียนร่วมชั้นเดียวกับเด็กปกติ ซึ่งอาจทำได้ 2 ลักษณะ คือ

1. เรียนร่วมชั้นเดียวกับเด็กปกติเต็มเวลา ดังนี้

1.1 ให้เด็กพิการเรียนร่วมกับเด็กปกติทุกวิชา ทุกชั่วโมง โดยไม่ได้รับบริการพิเศษเลย

1.2 ให้เด็กพิการเรียนร่วมกับเด็กปกติทุกวิชา ทุกชั่วโมงเรียน และรับบริการสอนช้อมเสริม

1.3 ให้เด็กพิการเรียนร่วมกับเด็กปกติทุกวิชา ทุกชั่วโมงเรียน และรับบริการเพิ่มเติมจากห้องเรียนวิชาการ

2. เรียนร่วมชั้นเดียวกับเด็กปกติในบางวิชา บางเวลา

ข. เรียนร่วมโรงเรียนเดียวกับเด็กปกติ อาจทำได้ดังนี้

1. จัดชั้นพิเศษในโรงเรียนปกติ เด็กพิการประเภทเดียวกันจะถูกจัดให้เรียนในชั้นเดียวกันในโรงเรียนสำหรับเด็กปกติ และเด็กจะเรียนอยู่ไม่ใช่ที่จัดให้กับวิชา ทุกชั่วโมงเรียน

2. จัดอาคารเฉพาะสำหรับเด็กพิการ เป็นศูนย์การศึกษาพิเศษในโรงเรียนปกติ อาคารตั้งอยู่ในบริเวณเดียวกันกับโรงเรียนเด็กปกติ อาจรับเด็กพิการหลายประเภทได้

(2) การจัดตั้งโรงเรียนพิเศษ

เป็นการจัดตั้งโรงเรียนสำหรับเด็กพิการแต่ละประเภทโดยเฉพาะ โรงเรียน 1 แห่ง รับเด็กพิการประเภทเดียว การจัดตั้งโรงเรียนในลักษณะดังกล่าว จะทำเมื่อไม่สามารถจัดการศึกษาในลักษณะการเรียนร่วมได้ โรงเรียนประเภทนี้ควรเป็นโรงเรียนประจำ เพราะให้บริการแก่เด็กที่มีภาระทางกายภาพจากโรงเรียน

แผนผังแสดงรูปแบบการจัดการศึกษานิเทศฯ

รูปแบบที่ 1 การเรียนร่วมเต็มเวลา

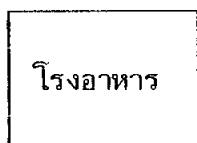

ชั้นปีกติ

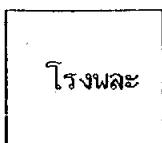

ชั้นเรียนร่วม

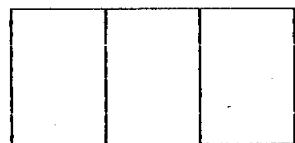
อาคารอื่น ๆ

โรงอาหาร

โรงพลະ

อาคารเรียน 3

อาคารเรียน 4

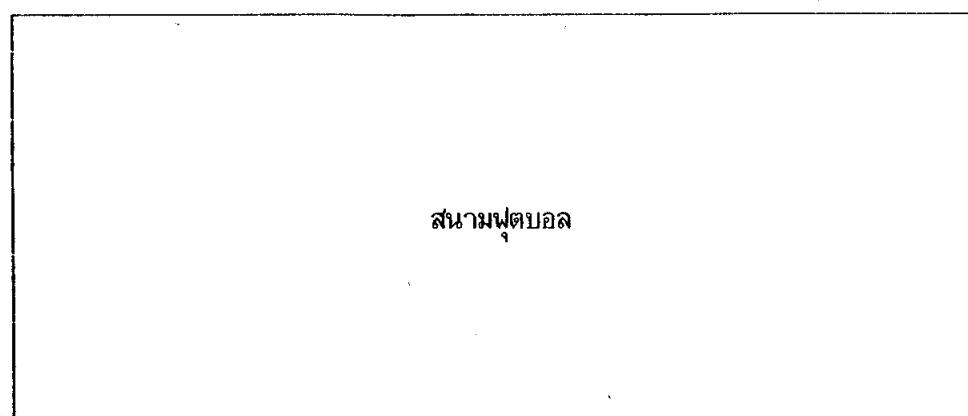
อาคารเรียน 1

อาคารเรียน 2

ถนน

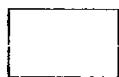
สนาณฟุตบูล

เข้า

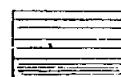
ออก

ถนนใหญ่สายการคม

รูปแบบที่ 2 การเรียนร่วมเพิ่มเวลาและรับมาริการสอนชื่อมเสริม

ชั้นปกติ

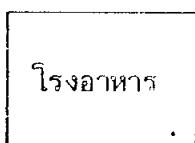

ห้องสอนชื่อมเสริม

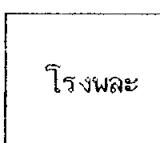

ชั้นเรียนร่วม

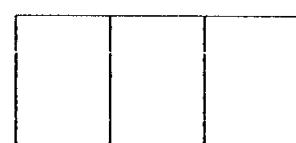
อาคารเรียน ๑

โรงอาหาร

โรงพละ

อาคารเรียน ๓

อาคารเรียน ๔

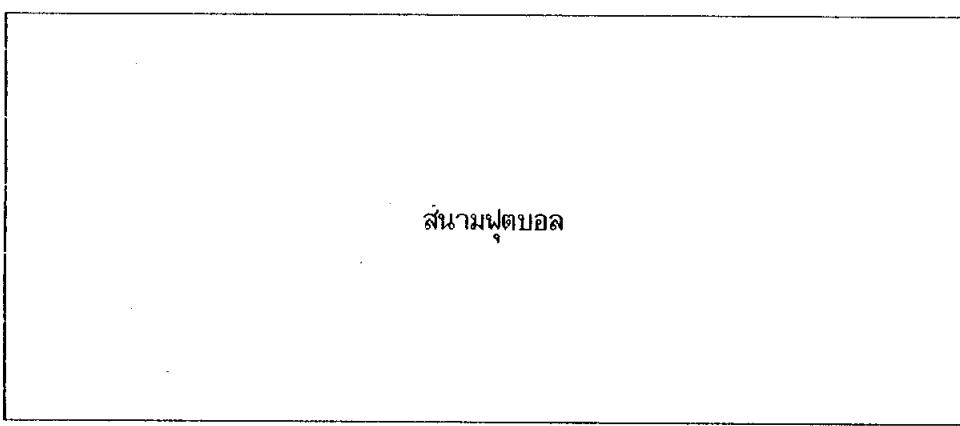
อาคารเรียน ๑

อาคารเรียน ๒

ถนน

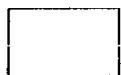
ลิ้นชักบอร์ด

เข้า

ออก

ถนนใหญ่สาธารณะ

รูปแบบที่ 3 การเรียนร่วมเต็มเวลาและรับบริการจากห้องสมุดวิชาการ

ชั้นปกติ

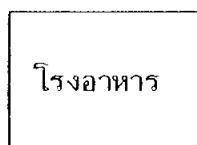

ห้องสมุดวิชาการ

ชั้นเรียนร่วม

อาคารอื่น ๆ

โรงอาหาร

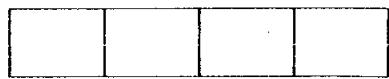

โรงฟุล

อาคารเรียน 3

อาคารเรียน 4

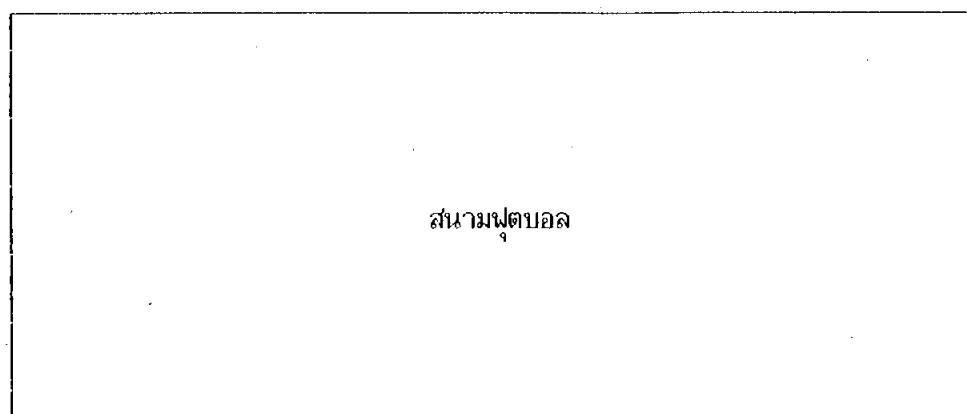
อาคารเรียน 1

อาคารเรียน 2

แผน

สำเนา

เข้า

ออก

แผนที่ห้องเรียน

รูปแบบที่ 4 การเรียนร่วมบางเวลา

ชั้นปีกติ

ชั้นเรียนเด็กพิเศษ

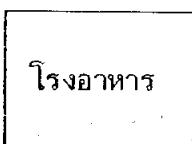

ชั้นเรียนร่วม

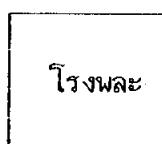

ห้องแก้ไขการผิด

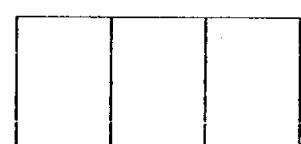
อาคารอื่น ๆ

โรงอาหาร

โรงฟลະ

อาคารเรียน 3

อาคารเรียน 4

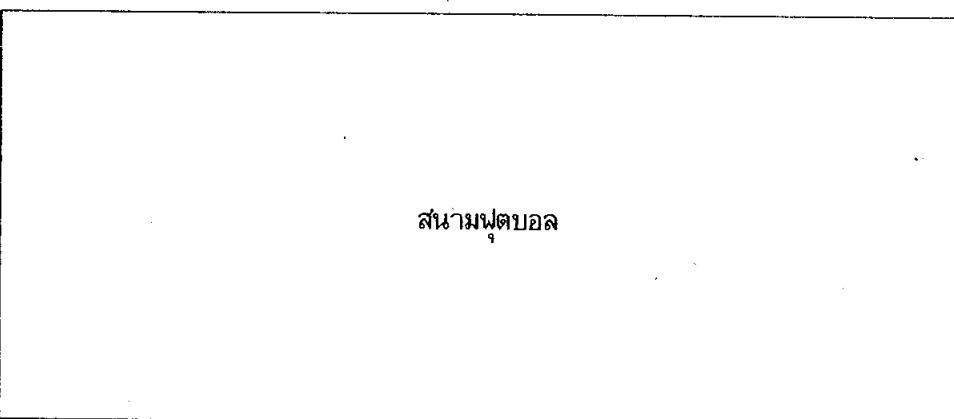
อาคารเรียน 1

อาคารเรียน 2

ถนน

ส้านำนຸຕບອລ

เข้า

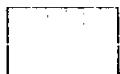
ออก

ถนนใหญ่สาธารณะ

รูปแบบที่ ๕ ชื่นพิเศษในโรงเรียนปกติ

ห้องเรียนเด็กปกติ

ห้องเรียนพิเศษ

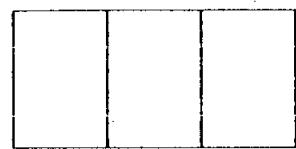
อาคารอื่น ๆ

โรงอาหาร

โรงพลัง

อาคารเรียน ๓

อาคารเรียน ๔

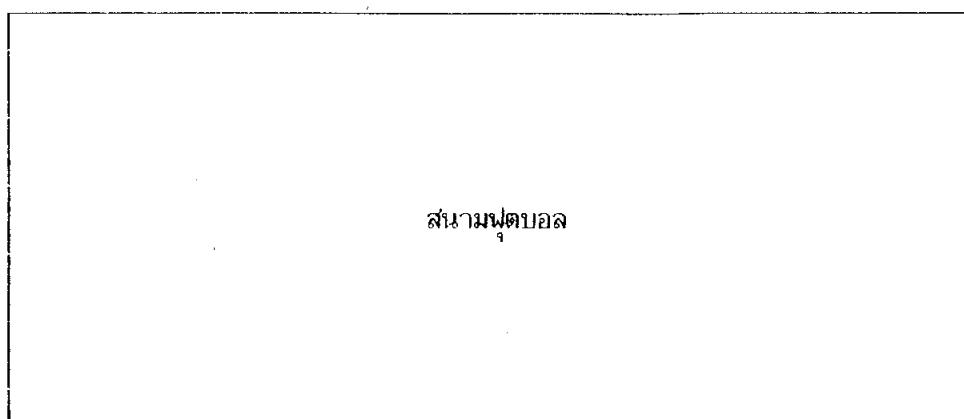
อาคารเรียน ๑

อาคารเรียน ๒

ถ้ามี

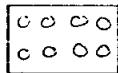

ล้านนามผู้ตอบ

รูปแบบที่ ๖ ศูนย์การศึกษาพิเศษในโรงเรียนภาคี

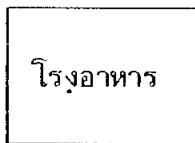

อาคารเรียนแบบตัวอักษร A

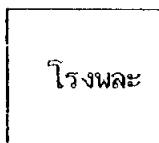

อาคารศูนย์การศึกษาพิเศษ

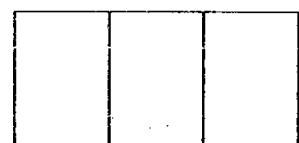
อาคารอื่น ๆ

โรงอาหาร

โรงพลัง

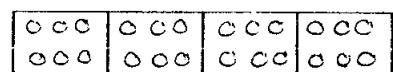

อาคารเรียน ๓

อาคารเรียนศูนย์การศึกษาพิเศษ

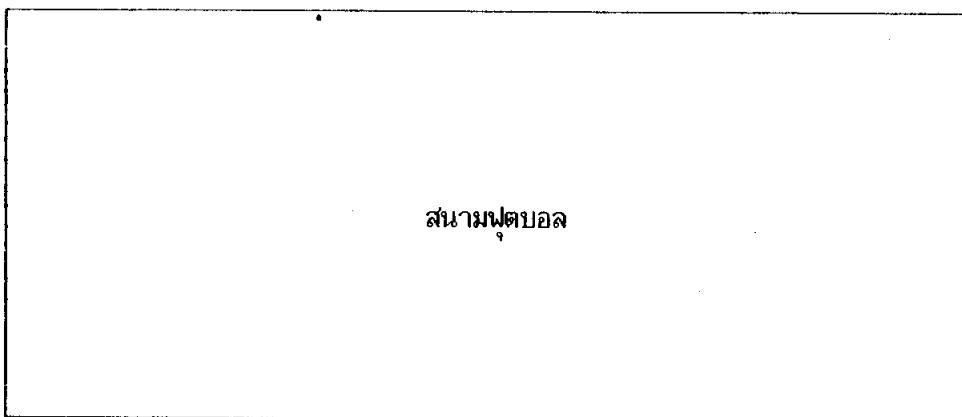
อาคารเรียน ๑

อาคารเรียน ๒

ถนน

สนามฟุตบอล

เข้า

ออก

ถนนใหญ่สาธารณะ

รูปแบบที่ 7 โรงเรียนพิเศษเฉพาะด้าน

พื้นที่เพื่อการพัฒนาในอนาคต

หนอง 1

หนอง 2

โรงอาหาร/ห้องประชุม

โรงพลัง

หอพักอาจารย์

อาคารเรียน 1

โรงเรียนฝึกอาชีพ

ถนน

สันนหนาบอลง

โรงเรียนโสตศึกษา

เข้า

ออก

ถนนใหญ่สานภูมิ

(สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, น : 144-151)

ศูนย์พัฒนาศึกษาแห่งชาติของประเทศไทย ได้กำหนดรูปแบบการจัดการศึกษาพิเศษในประเทศไทย ในส่วนของการจัดการ ๔ ประเภท คือ

1. จัดในรูปของโรงเรียนพิเศษ เป็นโรงเรียนที่จัดเป็นพิเศษสำหรับเด็กที่ต้องการพิเศษในด้านใดด้านหนึ่งโดยเฉพาะ เด็กเหล่านี้ไม่สามารถเรียนร่วมกับเด็กปกติได้คือ โรงเรียนเศรษฐศาสตร์ โรงเรียนโสตศึกษา โรงเรียนสอนคนตาบอดกรุงเทพ โรงเรียนครีสต์วลาด โรงเรียนราษฎร์นุกูล และโรงเรียนมัญญาลักษณ์ เป็นต้น

2. จัดในรูปชั้นพิเศษในโรงเรียนปกติ เป็นการจัดชั้นเรียนพิเศษสำหรับเด็กพิเศษในโรงเรียนปกติ มักเป็นโรงเรียนอนุบาลหรือปฐมศึกษา เป็นการจัดชั้นพิเศษสำหรับเด็กเรียนช้า ในบางโรงเรียนอาจมีครุภัณฑ์จากกระทรวงศึกษาธิการไปช่วยสอน คือ โรงเรียนพญาไท โรงเรียนวัดเทือง โรงเรียนدارาคาม โรงเรียนวัดเวตวันธรรมาราส โรงเรียนวัดทรงส์รัตนาราม โรงเรียนวัดชนะสงคราม โรงเรียนมนูญประชารัตน์ และโรงเรียนวัดทับศานารูณสุนทร์ ภาราม เป็นต้น

3. จัดในรูปโครงการเรียนร่วม ในโรงเรียนปกติ เพื่อให้เด็กตามด้วยเงินร่วมกับเด็กปกติ เพื่อเด็กพิเศษเหล่านี้จะได้คลุกคล้ำกับเด็กปกติ คือ โรงเรียนอนุบาลพิมูลราชมี โรงเรียนอนุบาลวัดนางนอน โรงเรียนอนุบาลสามเสน โรงเรียนพญาไท โรงเรียนวัดชื่อโนรส โรงเรียนชัมเติคabeyle และโรงเรียนวัดสังเวช เป็นต้น

4. จัดในรูปสังครุพิเศษ ไปสอนตามโรงเรียนต่าง ๆ ที่มีเด็กพิเศษเรียนอยู่ โดยจัดทึ้งไปส่วนภูมิภาคและส่วนภูมิภาค และตามโรงพยาบาลต่าง ๆ (ทบวงมหาวิทยาลัย ศูนย์พัฒนาศึกษาแห่งชาติของประเทศไทย, 2529)

2.5 ประเภทของการศึกษาพิเศษในประเทศไทย

กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดให้กองการศึกษาพิเศษจัดการศึกษา ดังนี้

(1) การจัดการศึกษาของเด็กหลัก

- (2) การจัดการศึกษาของเด็กหญิง
- (3) การจัดการศึกษาของเด็กเรียนช้า
- (4) การจัดการศึกษาของเด็กตามอัตรากำลัง
- (5) การจัดการศึกษาของเด็กร่างกายพิการ
- (6) การจัดการศึกษาของเด็กปัญญาอ่อน
- (7) การจัดการศึกษาของเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาล

2.6 หน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษานิเทศ

กองการศึกษานิเทศ กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ มีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการโดยตรง ดังนี้

- (1) จัดการศึกษานิเทศสำหรับคนพิการ
- (2) ประสานงานและสนับสนุนเอกชนและมูลนิธิต่าง ๆ ในการขยายและพัฒนาการศึกษาให้กับเด็กพิการ ทั้ง ในด้านปริมาณและคุณภาพ

ในปี พ.ศ. 2528 กองการศึกษานิเทศรับผิดชอบในการจัดการศึกษานิเทศ ดังนี้

- (1) บริหารสถานศึกษาที่จัดสำหรับคนพิการโดยเฉพาะ จำนวน 11 แห่ง
- (2) บริหารสถานศึกษาที่จัดร่วมกับมูลนิธิและกรมประชาสงเคราะห์ 7 แห่ง
- (3) จัดการศึกษาสำหรับคนพิการเป็นห้องพิเศษในโรงเรียนปกติ 15 แห่ง
- (4) จัดให้สถาบันพิการเรียนร่วมกับนักเรียนปกติในห้องเรียน 13 แห่ง

นักเรียนพิการที่ได้รับการศึกษานิเทศ มีจำนวน 3,633 คน

หลักการบริหารการศึกษาสำหรับคนพิการ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ น. 142-143) ได้เสนอหลักการบริหารการศึกษาสำหรับคนพิการให้มีประสิทธิภาพสูงที่สุด ดังนี้

- (1) มีสภาพในการบริหารทั้งในด้านกำหนดนโยบายและแผนการจัดสรรงบประมาณ และด้านบุคลากรทางการศึกษานิเทศ และเป็นสภาพกับการจัดการศึกษาระดับเดียวกัน

- (2) ใช้กรังยากร เพื่อการศึกษาพิเศษอย่างมีประสิทธิภาพ
- (3) เป็นโอกาสและให้ความเสมอภาคในการเข้ารับการศึกษาแก่คนพิการ
- (4) ส่งเสริมการพัฒนาวิชาการทางการศึกษาสำหรับคนพิการ
- (5) ส่งเสริมให้คนพิการมีโอกาสได้รับการศึกษาเช่นเดียวกับคนปกติ

นอกจากนี้ คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติยังได้เสนอรูปแบบการจัดองค์กรบริหาร การศึกษาสำหรับคนพิการ ดังนี้

(1) มีคณะกรรมการการศึกษาสำหรับคนพิการแห่งชาติ ทำหน้าที่กำหนดนโยบาย ส่งเสริมนับสนุน และประสานงานการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ ในระดับและประเภทต่าง ๆ โดยมีสำนักงานการศึกษาสำหรับคนพิการ ในสังกัดคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติทำหน้าที่ฝ่ายเลขานุการ

(2) สถานศึกษาที่จัดการศึกษาสำหรับคนพิการโดยเฉพาะ ในระดับใด ให้สังกัดหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบจัดการศึกษาระดับนั้น ๆ เช่น โรงเรียนสอนคนตาบอดระดับประถมศึกษา ให้สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (สปช.) ระดับมัธยมศึกษา ให้สังกัดกรมสามัญศึกษา

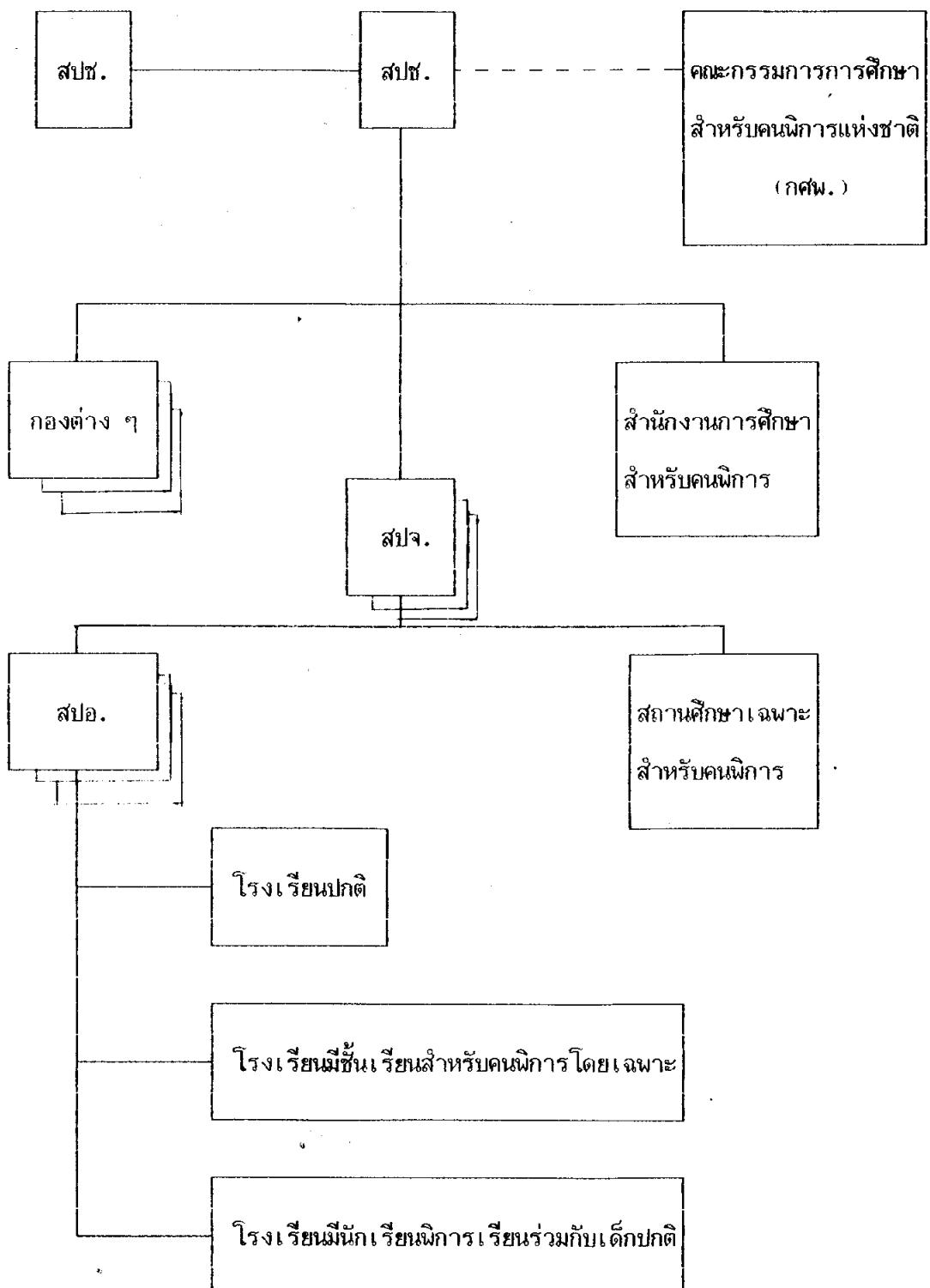
(3) ให้สถานศึกษาเฉพาะที่มีความพร้อม ทำหน้าที่เป็นศูนย์พัฒนาวิชาการ เพื่อการศึกษาสำหรับคนพิการด้านนั้น ๆ เช่น พัฒนาสื่อการสอน วิธีสอน การวัดและประเมินผล

(4) จัดชั้นเรียนสำหรับคนพิการ หรือการเรียนร่วมในสถานศึกษาปกติ และให้สถานศึกษานั้นสังกัดหน่วยงานเดิมตามปกติ โดยมีสำนักงานการศึกษาสำหรับคนพิการ เป็นผู้ประสานงาน

(5) ให้สถาบันอุดมศึกษาที่มีความพร้อมในการผลิตบุคลากร เพื่อการศึกษาสำหรับคนพิการทำหน้าที่ผลิต พัฒนาคุณลักษณะทั้งก่อนประจำการ และที่ประจำการแล้ว ตลอดจนพัฒนาวิชาการด้านการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ

(6) มีศึกษานิเทศก์ด้านการศึกษาพิเศษ ในหน่วยงานนิเทศก์ของกรมต่าง ๆ ที่รับผิดชอบจัดการศึกษาให้คนพิการ

แผนผังแสดงโครงสร้างการบริหารการศึกษาสำหรับคนพิการ

หน่วยงานที่ให้ความร่วมมือและช่วยเหลือในการจัดการศึกษาฯ เช่น

(1) องค์การแทรร์. เอ. ซอม. ประเทศไทยเนเธอร์แลนด์ “ให้การช่วยเหลือแก่โรงเรียนศึกษาสังเคราะห์ที่น่าสนใจ และโรงเรียนศึกษาสังเคราะห์แม่ส่องสอน ในเรื่องโครงการเกษตรกรรมของโรงเรียน และจัดสรรสิ่งของโรงเรียนที่สำคัญที่สุด ให้แก่โรงเรียนทั้งหมด จำนวน 200,000 บาท

(2) มูลนิธิชัยเด็กปีบีชัยตั้ง (ปีบีเด็กตั้ง) “ให้ความช่วยเหลือในเรื่องเครื่องมือห้องแล็บด้านเคมีฯ ตามที่ต้องการของความต้องการของครุภัณฑ์เป็นราย ปี

(3) ได้รับความร่วมมือจากองค์กร หน่วยงาน องค์กร และมูลนิธิ เพื่อจัดและสนับสนุนการจัดการศึกษาให้แก่นักเรียนในโรงเรียนศึกษาสังเคราะห์และเด็กพิการต่างๆ

3.1 มูลนิธิอนุเคราะห์คณิตศาสตร์ในพระอุปถัมภ์ของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี

3.2 มูลนิธิชีวิตใหม่ในพระอุปถัมภ์ของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี

3.3 มูลนิธิโรคเรื้อรัง จังหวัดลำปาง

3.4 มูลนิธิช่วยคนตาบอดแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์

3.5 มูลนิธิอนุเคราะห์คนหูหนวก ในพระบรมราชูปถัมภ์

3.6 มูลนิธิราชประชานุเคราะห์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

3.7 มูลนิธิราชประชานุเคราะห์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

3.8 บริษัทโดยต้ามอเตอร์ประเทศไทย จำกัด

3.9 ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (ฝ่ายประชาสัมพันธ์ สำนักงานใหญ่)

3.10 ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (สาขาสุรุวงค์)

3.11 โรงพยาบาลศิริราช

3.12 โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์

3.13 โรงพยาบาลเด็ก

(4) คณะไทยมุสลิมได้ร่วมมือกับประชาชนทั่วไปจัดตั้งกองทุน เพื่อช่วยเหลือนักเรียนที่มีความบกพร่องในทางหู

(กระทรวงศึกษาธิการ. กรมสามัญศึกษา, น. 18)

2.7 การฝึกหัดครการศึกษาพิเศษในประเทศไทย

ในประเทศไทย ได้มีการจัดการสอนและให้ความช่วยเหลือแก่คณบกพร่องด้านต่าง ๆ มาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2482 แต่การผลิตบุคลากรที่มีความรู้โดยตรงเกี่ยวกับการสอนคนพิการมิได้ดำเนินการควบคู่ไปกับการสอน มีการให้ความช่วยเหลือในรูปแบบสังคมสงเคราะห์

ในระยะแรก ๆ กระทรวงศึกษาจะส่งบุคลากรไปศึกษาอบรมเกี่ยวกับการสอนเด็กพิเศษจากต่างประเทศ เมื่อการศึกษาพิเศษได้ขยายตัวเพิ่มขึ้น กรมการฝึกหัดครูจึงได้จัดโครงการทดลองการผลิตครูด้านการศึกษาพิเศษขึ้นที่วิทยาลัยครุส่วนตุลสิต ในปี พ.ศ. 2513

ในปี พ.ศ. 2519 ได้จัดตั้งภาควิชาการศึกษาพิเศษขึ้นที่วิทยาลัยครุส่วนตุลสิต ปัจจุบันแบ่งงานออกเป็น 2 ฝ่ายคือ

- ฝ่ายผลิตครูการศึกษาพิเศษ
- ฝ่ายขึ้นเรียนสาขาวิชาการศึกษาพิเศษ

ฝ่ายผลิตครูการศึกษาพิเศษได้ผลิตครู 2 ระดับคือ ระดับ ป.ก.ศ. สูง และระดับปริญญาตรี มีหลักสูตร 2 ปี สามารถผลิตครูได้ระดับ滥ประมาณ 30 คนต่อปี

ฝ่ายสาขาวิชานี้มีอยู่เพียงสาขาเดียว คือสาขาวิชาเด็กบกพร่องทางการได้ยิน

การผลิตครูการศึกษาพิเศษของสถาบันการฝึกหัดครูในสังกัดบงบวนมหาวิทยาลัยได้เริ่มต้นตั้งนี้

(1) มหาวิทยาลัยรื่นเรินทร์ไวโอลิน ในปีการศึกษา 2517 ได้เริ่มผลิตบันทึกระดับประกาศนียบัตรชั้นสูง สาขาวิชาการศึกษาพิเศษ เน้นการสอนผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ต่อมาในปี พ.ศ. 2522 ได้มีการปรับปรุงหลักสูตรนี้เป็นหลักสูตรปริญญาโท โครงการนี้สามารถผลิตครูการศึกษาพิเศษได้ปีละ 5-10 คน

(2) คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผลิตครุอุปปฎิบัติงานสอนเด็กพิเศษ ทึ้งในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา หลักสูตรการสอนเด็กพิเศษของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นหลักสูตรการศึกษาเกี่ยวกับการศึกษาพิเศษโดยทั่ว ๆ ไป ไม่ได้เป็นการปฏิบัติเฉพาะทาง สถาบันมีผลิตครุได้ประมาณปีละ 15-20 คน

(3) มหาวิทยาลัยมหิดล โดยการประสานงานของภาควิชาจักษุ-สีต-ศอ-นาสิก คณะแพทยศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ ได้ผลิตบุคลากรระดับปริญญาโท สาขาวิชาระดับบัณฑิต การพุฒนานี้ พ.ศ. 2521 วัตถุประสงค์ของหลักสูตรนี้คือ มุ่งผลิตบุคลากรระดับมหาบัณฑิต เพื่อท่าน้ำที่ควรจะมีฉลัยและแก้ไขความผิดปกติทางการรูด เพื่อให้เป็นผู้นำปฏิบัติงานด้านการสอนและการฝึกอบรมและการวิจัยในสาขาวิชานี้ โครงการนี้มีป้าหมายผลิตมหาบัณฑิต ได้ปีละ 5-10 คน ในระยะเวลาจะรับนักศึกษาที่ เป็นข้าราชการ อาจารย์ เนแห่งวงงานต่าง ๆ ทึ้งในมหาวิทยาลัย วิทยาลัยและโรงเรียน ซึ่งจะทำให้ท่าน้ำที่เป็นนักตรวจสอบการได้ยินและนักฝึกสอนนุติในที่แห่งวงงานเดิม

(4) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ คณะวิทยาศาสตร์การแพทย์ได้เปิดสอนในระดับปริญญา สาขาอาชีวบัณฑิต ในปี พ.ศ. 2522 วัตถุประสงค์ของหลักสูตรนี้ ให้ผลิตบุคลากรเพื่อบัญบัติงานช่วยเหลือคดีการแคน ชา ล่าตัว

นอกจากนี้ มหาวิทยาลัยอื่น ๆ ก็ได้เปิดสอนรายวิชาการศึกษาพิเศษ หรือวิชาที่เกี่ยวข้องกัน โดยมีจะกำกับดูแลนิสิตเลือกในหลักสูตร นักศึกษาที่เรียนวิชานี้จะมีความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการศึกษาพิเศษและวิทยาชีวของเด็กพิเศษ

จะเห็นได้ว่า สถาบันที่ผลิตบุคลากรเพื่อมาทำงานเกี่ยวกับการศึกษาพิเศษโดยตรงนี้มีอยู่อย่างจำกมาก จำนวนบุคลากรที่ผลิตได้โดยตรง ในแต่ละปี ก็ยังมีจำนวนน้อยมากเมื่อเทียบกับจำนวนของครุที่ทำการสอนวิชาสามัญทั่ว ๆ ไปที่แต่ละสถาบันผลิตได้ในแต่ละปี

สภาพทั่ว ๆ ไปของ การฝึกหัดครุในประเทศไทย

(1) การกระจายของสถาบันมูลนิธิครุ ปัจจุบันมีสถาบันที่ทำหน้าที่ผลิตครุจำนวน 96 แห่ง ซึ่งอยู่ทั่วหลายแห่งในประเทศ คือ กระทรวงศึกษาธิการ มีสถาบันฝึกหัดครุจำ

จำนวน 76 แห่ง และสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย มีคณะครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ ซึ่งทำหน้าที่ผลิตครุอี้กจำนวน 20 แห่ง ส่วนบัญชีผลิตครุตั้งกล่าวข้างต้นกระจายอยู่ในภูมิภาคต่าง ๆ ดังนี้

จำนวนสถาบันผลิตครุ

ภาค สถาบันฝึกหัดครุ	เหนือ	ตะวันออก เฉียงเหนือ	ใต้	ภาคกลาง ส่วนกลาง	ภาคกลาง ส่วนตะวันออก	ภาคกลาง ส่วนตะวันตก	ภาค. กทม.	รวม
ศึกษาศาสตร์*	2	2	2	-	1	1	12	20
วิทยาลัยครุ**	8	8	5	3	2	4	6	36
วิทยาลัยผลิตศึกษา***	3	3	3	1	1	2	1	14
วิทยาลัยเทคโนโลยี**	3	3	2	-	1	-	8	17
วิทยาลัยนาฏศิลป์**	2	1	1	1	-	-	1	6
วิทยาลัยช่างศิลป์**	-	-	-	-	-	-	1	1
วิทยาลัยพัฒนาการ***	-	-	-	-	-	-	2	2
รวม	18	17	13	5	5	7	31	96

* สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย

** สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ

(2) การผลิตครุ สถาบันฝึกหัดครุในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการผลิตครุในระดับต่ำกว่าอนุปริญญา อนุปริญญา และปริญญาตรี ส่วนสถาบันฝึกหัดครุในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัยได้แก่คณะครุศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ในมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ผลิตครุตั้งแต่ระดับปริญญาตรี ถึงปริญญาเอก การผลิตครุของสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ที่กล่าวมาแล้วนั้น ไม่ได้ผลิตครุตามความต้องการของหน่วยงานที่ต้องการใช้ครุ และยังไม่ได้มีแผนการจัดการสอนจะเห็นได้จากสถาบัน

ในสังกัดเดียวกัน เปิดสอนสาขาวิชาเหมือน ๆ กัน ทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ดังนี้คือ

- การผลิตครุบ้างสาขาวิชามากกว่าความต้องการ ทำให้เกิดคนว่างงาน
- ขาดแคลนครุบ้างสาขาวิชานอกจากสาขาวิชานอกจากครุศาสตร์สัมบูรณ์การสอน เช่นครุภัณฑ์ วัดและประเมินผล บรรณาธิการ เป็นต้น

จำนวนการรับนักศึกษาฝึกหัดครุระดับต่าง ๆ ของสถาบันฝึกหัดครุทุกสังกัดในปีสุดท้ายของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมระยะที่ 4 คือปี พ.ศ. 2524 รับนักศึกษาฝึกหัดครุทุกระดับเข้าศึกษาจำนวน 32,401 คน และในช่วงของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมระยะที่ 5 (พ.ศ. 2525-2529) แต่ละปีรับเข้าศึกษาไม่เกิน 36,175 คน โดยแยกเป็นระดับการศึกษาต่าง ๆ ดังนี้

จำนวนการรับนักศึกษาฝึกหัดครุของกรรมการฝึกหัดครุในช่วงแผน 5

ระดับการศึกษา	ปีการศึกษา 2525	2526	2527	2528	2529
ต่ำกว่าอนุปริญญา	3,140	3,560	3,260	3,600	3,960
อนุปริญญา	14,280	12,830	11,490	11,640	11,630
ปริญญาตรี	17,135	16,796	17,161	17,178	17,460
ปริญญาโท	1,577	1,775	1,963	2,055	2,115
ปริญญาเอก	43	43	58	58	58
รวม	36,175	35,004	33,932	34,531	35,223

หมายเหตุ ไม่รวมนักศึกษาเข้าใหม่ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง และสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช

จำนวนผู้สำเร็จการศึกษาฝึกหัดครุรัฐดับต่าง ๆ ในช่วงของปลายแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมระยะที่ 4 ในปี พ.ศ. 2523 มีผู้สำเร็จการศึกษาฝึกหัดครุจากสถาบันประเทกจากภาคธุรกิจศึกษาจำนวน 40,965 คน และมีแนวโน้มลดลงในช่วงของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมระยะที่ 5 (พ.ศ. 2525-2529) จะมีผู้สำเร็จไม่เกิน 34,000 คน ส่วนในมหาวิทยาลัยเปิดมีแนวโน้มผู้สำเร็จการศึกษาฝึกหัดครุเพิ่มขึ้น ในช่วงของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมระยะที่ 5 จะมีผู้สำเร็จการศึกษาฝึกหัดครุจากมหาวิทยาลัยรามคำแหงประมาณปีละ 2,000-3,000 คน และจากมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช ซึ่งรับเฉพาะผู้ที่เป็นครูประจำการและบุคลากรทางการศึกษาซึ่งทำงานอยู่แล้วเข้าศึกษา คาดว่าจะมีผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีประมาณปีละ 2,500-15,000 คน ดังมีรายละเอียด จำนวนผู้สำเร็จการศึกษาฝึกหัดครุรัฐดับต่าง ๆ ปี พ.ศ. 2525-2529 ดังนี้

จำนวนผู้สำเร็จการศึกษาจากการฝึกหัดครุระหว่างปี พ.ศ. 2525-2529

ปีการศึกษา	2525	2526	2527	2528	2529
ระดับการศึกษา					
สถาบันฝึกหัดครุ					
ประเทกจำกัดรับ	31,489	33,789	33,065	32,448	32,344
ระดับต่ำกว่าอนุปริญญา	1,860	2,330	3,120	3,540	3,240
อนุปริญญา	17,113	13,939	12,398	11,148	11,298
ปริญญาตรี	11,391	16,006	15,812	15,845	15,791
ปริญญาโท	1,110	1,500	1,720	1,900	2,000
ปริญญาเอก	15	15	15	15	15
รวมทั้งสิ้น	39,546	47,143	47,365	46,593	51,534